

Stockholms
stad

Trygghet på fritidsgårdar

Revisionsår 2025, nr 6

Stadsrevisionen

Dnr: RVK 2025/73

Stadsrevisionen i Stockholms stad är kommunfullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs av stadens nämnder och bolag. På stadens webbplats, start.stockholm/revision, finns revisionsrapporter publicerade. För att prenumerera på stadsrevisionens informationsbrev, uppge e-postadress till revision.rvk@stockholm.se.

Till

Kulturnämnden
Järva stadsdelsnämnd
Södermalms stadsdelsnämnd
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd

Trygghet på fritidsgårdar

Revisorsgrupp 1 har den 18 november 2025 behandlat bifogad revisionsrapport (6).

Stadsrevisionen har granskat om kulturnämnden och stadsdelsnämnderna Järva, Hässelby-Vällingby och Södermalm säkerställer att fritidsgårdar är trygga miljöer för barn och unga att vistas i.

Granskningen visar att åtgärder i form av utbildningsinsatser för att förhindra och hantera hotfulla situationer genomförs regelbundet vid fritidsgårdar i kommunal regi. Rutiner finns för att inrymma/-utrymma lokaler. Rutinerna har dock inte övats. I intervjuer uppges att kontroller ur Polismyndighetens belastningsregister vid rekrytering av personal genomförs. Kontrollerna dokumenteras dock inte. Slutligen noterar vi att vissa stadsdelsnämnder i låg utsträckning anmäler oro vid kännedom eller misstanke om att barn far illa, vilket kan tyda på att det finns behov av informations-/utbildningsinsatser om anmälningsplikten.

Vi hänvisar i övrigt till rapporten och överlämnar den för yttrande till kulturnämnden samt stadsdelsnämnderna Järva, Hässelby-Vällingby och Södermalm. Beslutat yttrande och protokollsutdrag ska ha inkommit till revisorsgrupp 1, revision.rvk@stockholm.se, senast den 27 februari 2026.

På revisorernas vägnar

Bo Ringholm
Ordförande

Therese Kandeman
Sekreterare

Innehåll

Trygghet på fritidsgårdar

1.	Samlad bedömning och rekommendationer.....	1
2.	Granskningens upplägg.....	2
2.1	Motiv.....	2
2.2	Syfte och revisionsfrågor	3
2.3	Omfattning och avgränsningar.....	3
2.4	Ansvariga nämnder.....	3
2.5	Revisionskriterier	4
2.6	Metod	4
3.	Trygg miljö.....	5
3.1	Kompetensförsörjning	5
3.2	Registerkontroller vid rekrytering	6
3.3	Förebyggande trygghetsarbete.....	6
3.4	Revisionskontorets bedömning.....	8
4.	Uppmärksamma barn och unga i behov av stöd.....	9
4.1	Samverkan för tidiga insatser	9
4.2	Anmäla oro.....	10
4.3	Revisionskontorets bedömning.....	11
5.	Fritidsgårdar i annan regi.....	12
5.1	Södermalm.....	12
5.2	Järva	13
5.3	Revisionskontorets bedömning.....	14
6.	Utveckling av fritidsgårdarna	15
6.1	Utvecklingsplaner.....	15
6.2	Revisionskontorets bedömning.....	16

1. Samlad bedömning och rekommendationer

Revisionskontoret har granskat hur kulturnämnden och stadsdelsnämnderna Järva, Södermalm och Hässelby-Vällingby arbetar för att fritidsgårdar ska vara trygga miljöer för barn och unga att vistas i. Revisionskontoret bedömer att nämnderna i huvudsak har ett ändamålsenligt arbete.

Medarbetare vid fritidsgårdar i egen regi utbildas kontinuerligt i frågor som rör trygghet. Granskade nämnder har utvecklat arbetssätt och rutiner i syfte att uppnå trygga miljöer. Det finns rutiner för att utrymma eller inrymma lokaler. Någon övning av att rutinen fungerar har dock inte genomförts, vilket revisionskontoret anser vara en brist. Vid intervjuer uppges att kontroller ur Polismyndighetens belastningsregister genomförs vid rekrytering av personal. Detta har dock inte dokumenterats och går därför inte att verifiera. I granskningen noteras även att Järva och Södermalms fritidsgårdsverksamheter anmäler oro vid kännedom eller misstanke om att barn far illa i låg utsträckning.

Revisionskontoret bedömer att Södermalm och Järva stadsdelsnämnder behöver förbättra uppföljningen av fritidsgårdar som bedrivs i annan regi. Bland annat behöver nämnderna säkerställa att kontroller ur Polismyndighetens belastningsregister genomförs och dokumenteras. Vidare saknas information om medarbetarnas utbildningsnivå och kompetens för att förebygga och hantera hotfulla incidenter i stadsdelarnas uppföljning.

Kulturnämnden tar årligen fram en kvalitetsrapport där fritidsgårdsstrategin följs upp utifrån statistik och ett underlag som stadsdelsnämnderna tar fram. Underlaget från stadsdelarna inkluderar dock inte den fritidsgårdsverksamhet som bedrivs i annan regi, vilket för Järva och Södermalms stadsdelsnämnder är en väsentlig del av verksamheten.

Stadsdelsnämnderna Järva, Södermalm och Hässelby-Vällingby rekommenderas att:

- Säkerställa att utdrag ur belastningsregister kontrolleras och dokumenteras vid rekrytering av personal till fritidsgårdar.

Kulturnämnden rekommenderas att:

- Utveckla kvalitetsrapporten för att i högre grad omfatta fritidsgårdsverksamhet som bedrivs i annan regi.

2. Granskningens upplägg

2.1 Motiv

I barnkonventionen, som är svensk lag sedan år 2020, slås fast att barn har rätt till en meningsfull fritid. Av kommunfullmäktiges budget framgår att fritidsgårdar ska vara mötesplatser med närvarande och trygga vuxna förebilder och en del av det trygghets-skapande arbetet. Forskning visar att unga som inte besöker någon form av verksamhet på sin fritid har sämre hälsa och skattar sin livskvalitet lägre. Forskning visar även att unga från familjer med mindre ekonomiska resurser oftare deltar i öppna fritidsverksamheter såsom fritidsgårdar. Fritidsgårdar har därmed en viktig roll att fylla för att jämna ut villkoren för ungas fritidssituation.

I staden finns omkring 50 fritids- och ungdomsgårdar som besöktes cirka 240 000 gånger under år 2024. Stadsdelsnämnderna har valt att benämna sina gårdar olika. Bland annat förekommer begreppen fritidsgårdar, ungdomsgårdar och aktivitetshus. I rapporten benämns dessa genomgående som fritidsgårdar. De flesta gårdar drivs av stadsdelsnämnderna, men det finns också gårdar som drivs av andra utförare.

Kommunfullmäktige beslutade år 2022 om en strategi för fritids- och ungdomsgårdar. I fritidsgårdsstrategin framhålls att det, för att skapa trygga gårdar för unga, är avgörande att det finns tydliga rutiner för samverkan med bland annat socialtjänsten. Det anges också att det ska finnas rutiner för orosanmälningar samt rutiner för hur verksamheten ska agera om en allvarlig händelse eller kris uppstår. Dessutom framgår av fullmäktiges strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet att det ska finnas rutiner på fritidsgårdar för att identifiera barn som riskerar att fara illa.

Mot bakgrund av ovan har revisorerna i revisionsplanen för 2025 beslutat att en granskning av trygghet på fritidsgårdar ska genomföras.

2.2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om ansvariga nämnder säkerställer att fritidsgårdar är en trygg miljö för barn och unga.

Granskningen besvaras med följande revisionsfrågor:

- Säkerställs att medarbetare på fritidsgårdar är lämpliga att arbeta med barn och unga, samt har relevant utbildning eller erfarenhet i syfte att uppmärksamma barn och unga som riskerar att fara illa?
- Har åtgärder vidtagits för att fritidsgårdarna ska vara en trygg miljö att vistas i?
- Finns etablerade rutiner för att identifiera barn och unga i behov av stöd?
- Följs fritidsgårdarnas verksamhet upp?

2.3 Omfattning och avgränsningar

Granskningen omfattar trygghet i den bemärkelsen att miljön på fritidsgårdarna är fri från droger, kriminalitet och påverkan från kriminella gäng. Vidare att barn och unga som visar tecken på att fara illa uppmärksammas.

Den geografiska placeringen av fritidsgårdarna och den fysiska miljön på fritidsgårdarna ingår inte i granskningen.

2.4 Ansvariga nämnder

Kulturnämnden samt Järva, Södermalms och Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnder omfattas av granskningen.

Kulturnämnden ingår i granskningen utifrån sitt samordnande och uppföljande ansvar av kommunfullmäktiges strategi för fritids- och ungdomsgårdar.

Stadsdelsnämnderna ansvarar för såväl fritidsgårdar som socialtjänst inom det geografiska området. Järva och Södermalms stadsdelsnämnder har valts eftersom båda nämnderna har fritidsgårdar som dels bedrivs i egen regi, dels av andra utförare.

I Järva finns 13 fritidsgårdar, varav tre drivs av ideella föreningar som upphandlats. På Södermalm finns 6 fritidsgårdar, varav fem drivs av andra utförare genom föreningsbidrag, upphandlade avtal, samt en IOP (idéburet offentligt partnerskap). Hässelby-Vällingby har endast verksamhet i egen regi, 6 stycken. Antal årsanställda fritidsledare i fritidsverksamheterna är ca 85 i Järva, 22 på Södermalm samt 16 i Hässelby-Vällingby.

De åldersgrupper som fritidsgårdarna riktar sig mot skiljer sig åt mellan de granskade stadsdelsnämnderna men är oftast mot åldrarna 10 till 19 år. Åldersgrupperna på de flesta fritidsgårdar är uppdelade mellan 10–12, 13–15, samt 16–19 år.

2.5 Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som revisionen utgår ifrån vid analys och bedömning. Följande revisionskriterier har tillämpats i granskningen:

- Socialtjänstlag (2025:400) 19 kap. 1 § om anmälningsskyldighet inom verksamheter som berör barn och unga
- Lag (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn
- Fullmäktiges strategi för fritids- och ungdomsgårdar (2022–2025)
- Fullmäktiges strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet (2024–2026)
- Fullmäktiges kvalitetsprogram (2022)

2.6 Metod

Revisionskontoret genomförde granskningen under perioden maj till november 2025. Granskningen har utförts i enlighet med SKYREV:s vägledning för verksamhetsrevision.

Intervjuer har genomförts med chefer och medarbetare inom stadsdelsnämndernas fritidsgårdsverksamhet, samt inom socialtjänstens verksamhet. Ansvariga för arbetet med strategin för fritids- och ungdomsgårdar inom kulturnämnden har också intervjuats. Samtal med barn och unga som vistas på fritidsgårdarna om hur de uppfattar att fritidsgården arbetar med trygghet har även genomförts.

Dokumentstudier har genomförts av bland annat lokala rutiner och handlingsplaner, uppföljning av fritidsgårdar som bedrivs av andra utförare, samt kvalitetsrapport och utvecklingsplaner framtagna utifrån strategin för fritidsgårdar. Vidare har granskning av personalakter genomförts i syfte att avgöra om stadsdelsnämnderna dokumenterar sina kontroller av personal i Polismyndighetens belastningsregister vid rekrytering.

Rapporten har faktakontrollerats av förvaltningarna.

3. Trygg miljö

Enligt fritidsgårdsstrategin är det av största vikt att fritidsledarna har rätt kompetens och att fritidsgårdarna arbetar förebyggande för att skapa trygga verksamheter. Även fullmäktiges strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet understryker vikten av fritidsgårdarnas trygghetsarbete samt att det ska finnas brottsförebyggande och trygghetsskapande policys.

3.1 Kompetensförsörjning

Enligt fritidsgårdsstrategin ska andelen fritidsledare med eftergymnasial utbildning och fast anställning öka kontinuerligt. I kulturnämndens kvalitetsrapport 2025 framgår att andelen personal som har fritidsledarutbildning eller minst tvåårig eftergymnasial, för yrket relevant, utbildning skiljer sig åt mellan de tre granskade stadsdelsnämnderna. I de granskade stadsdelsnämnderna finns medarbetare på de kommunala fritidsgårdarna som är utbildade till exempelvis socialpedagog, socionom, etnolog, kulturvetare, hälsovägledare och gruppleddare. Under 2024 hade 88 procent av andelen årsanställda fritidsledare i Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd relevant utbildning, i Järva stadsdelsnämnd 33 procent och i Södermalms stadsdelsnämnd 25 procent. Snittet för eftergymnasial utbildning bland fritidsledare i hela staden är 51 procent. År 2022 var det 53 procent, antalet har alltså sjunkit med två procentenheter sedan dess.

I intervjuer med de tre stadsdelsnämnderna uppges att det vid rekrytering av fritidsledare ställs högre krav idag vad gäller utbildningsnivå och erfarenheter av pedagogiskt arbete med barn och unga än vad som gjorts historiskt. En utmaning uppges vara att det är svårt att behålla kvalificerad personal på fritidsgårdarna. För att kompetensförsörja verksamheten uppges att det därför är nödvändigt att i vissa fall även ha timanställda fritidsledare.

I syfte att höja kvaliteten på fritidsgårdarnas verksamhet erbjuds fritidsledare vid de kommunala fritidsgårdarna olika former av utbildningar och fortbildningar. Utbildningarna anordnas av stadsdelsnämnderna eller av kulturnämnden. Kulturnämnden fokuserade under 2023 på utbildningsinsatser inom området trygghet och enligt intervjuade finns planer på att fokusera på trygghet även 2026. Kulturnämnden ger även introduktionsutbildning till nyanställda fritidsledare. I samverkan med länsstyrelsen erbjuder kulturnämnden utbildning i metoden mentorer i våldsprevention med fokus på fritiden (MVP Fritid) till fritidsledare vid de kommunala fritidsgårdarna. MVP Fritid är framtaget av organisationen MÄN, en partipolitiskt och religiöst obunden medlemsorganisation som erbjuder stöd till alla som vill

engagera sig för jämställdhet och mot våld. MVP Fritid är ett våldsförebyggande metodmaterial som används för att skapa långsiktighet och struktur i arbetet med att motverka våld och stärka unga. I intervjuer lyfts fritidsledarens kompetens som en viktig del i det trygghetsskapande arbetet.

Verifieringen visar att de flesta medarbetare som arbetar på fritidsgårdar i de granskade nämnderna har genomfört olika utbildningar som rör trygghet. Vidare finns uppgifter som visar att samtliga stadsdelsnämnder har genomfört återkommande utbildningar under senare år om att förebygga hot och våld samt om metoden MVP Fritid. Det har också genomförts ett antal fördjupade utbildningar om exempelvis ANDTS-coachning (en metod av socialstyrelsen om hur man samtalar med unga om alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar), HBTQIA, NPF-diagnoser, funktionsnedsättningar, hedersrelaterat våld och förtryck, våldsbejakande extremism, psykisk ohälsa och suicidlivräddning.

3.2 Registerkontroller vid rekrytering

Av lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn framgår att kontroller ska genomföras vid rekrytering. Ett registerutdrag ur Polismyndighetens brottsregister ska kontrolleras i samband med ett erbjudande om anställning eller att någon valts ut för att anlitas i verksamheten. Enligt gällande lagstiftning finns inte någon rätt att kräva att redan anställda ska uppvisa ett nytt registerutdrag under pågående anställning. En kontroll av ett registerutdrag får inte dokumenteras på något annat sätt än genom en anteckning om att utdraget har visats upp.

Stadsdelsnämnderna Hässelby-Vällingby och Järva har dokumenterade rutiner för hanteringen av registerkontroller. Av rutinerna framgår att det ska göras en anteckning i personalakten vid utdrag ur belastningsregistret, men att det inte är tillåtet att bevara registerutdraget eller på annat sätt spara information. Södermalm stadsdelsnämnd har inte motsvarande rutiner.

I majoriteten av de personalakter som granskats finns ingen dokumentation av att registerkontroller genomförts. Det gäller även Hässelby-Vällingby och Järva som har dokumenterade rutiner för hanteringen. Däremot har det vid intervjuer uppgetts att kontroller genomförs vid nyanställningar.

3.3 Förebyggande trygghetsarbete

Det finns en stadsövergripande riktlinje för ökad trygghet och minskade risker för hot och våld på fritidsgårdar som togs fram under 2024 av kulturförvaltningen, tillsammans med fritidschefs-nätverket där representanter från samtliga stadsdelsförvaltningar deltar. Riktlinjen är inte beslutad på politisk nivå. I riktlinjen

beskrivs bland annat hur medarbetare ska agera vid en pågående våldssituation och vad som ska göras efter en händelse av våld eller hot har inträffat på eller utanför en fritidsgård. Riktlinjen är vägledande, vilket innebär att varje enskild stadsdelsförvaltning har ett ansvar att ta fram egna lokala rutiner och handlingsplaner.

Granskningen visar att granskade nämnder har rutiner i enlighet med stadsövergripande riktlinjerna. Av intervjuer framgår att tidigare händelser där otrygga situationer har uppstått föranlett att rutiner tagits fram. Rutinerna tydliggör på vilket sätt medarbetare kan agera för att motverka konflikter där risk för hot och våld föreligger, hur en pågående händelse ska hanteras samt vad som behöver göras efter händelsen. Enligt uppgift informeras nyanställda om de rutiner och arbetssätt som finns. Arbetssätten diskuteras även löpande vid arbetsplatsträffar och andra personalmöten.

En förberedande åtgärd är att ha rutiner för hur utrymning och inrymning ska gå till vid risk för dödligt våld. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd har tagit fram en handlingsplan för pågående dödligt våld. Av handlingsplanen framgår att det är viktigt att öva inrymning utifrån olika hotfulla scenarier. Revisionskontoret konstaterar dock att ingen av de tre granskade stadsdelsnämnderna har genomfört någon inrymning- eller utrymningsövning på fritidsgårdarna.

För att ha kontroll på vilka besökarna är har Hässelby-Vällingby och Södermalms stadsdelsnämnder infört så kallade gårdskort. Det innebär att den som besöker fritidsgården behöver lämna namn samt vårdnadshavares kontaktuppgifter samt godkänna de förhållnings-sätt och trivselregler som gäller på fritidsgården. Järva stadsdelsnämnd använder inte gårdskort på sina fritidsgårdar.

Järva och Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnder använder sig av olika verktyg för att systematiskt bedöma och hantera risker vid fritidsgårdarna. Det kan exempelvis handla om att göra riskbedömningar inför och värdering av risker efter varje arbetspass för att dokumentera och följa upp trygghetsläget i området. Södermalms stadsdelsnämnd uppger att de har ett liknande arbetssätt och att det görs riskanalyser, däremot endast vid behov. Exempelvis när det finns en ungdom i lokalen där det finns risk för utmanande beteende. Samtliga fritidsgårdar har tillgång till en chef i beredskap, vilket innebär att medarbetare alltid kan nå en chef om en otrygg situation skulle uppstå.

3.4 Revisionskontorets bedömning

Revisionskontoret bedömer att granskade stadsdelsnämnder har arbetssätt för kompetensförsörja den kommunala fritidsgårdsverksamheten. Krav på utbildning ställs vid rekrytering. Nämnderna erbjuder och ställer krav på medarbetare att genomgå fortlöpande utbildning, bland annat inom området trygghet. Personalomsättningen är dock hög och tillgången till utbildad personal begränsad. I intervjuer uppges att kontroller från Polismyndighetens belastningsregister görs. Detta arbete dokumenteras dock inte i enlighet med lagen (2013:852) om registerkontroller för personer som ska arbeta med barn.

Granskningen visar att nämnderna även vidtar andra åtgärder än kompetensutveckling för att fritidsgårdarna ska vara en trygg miljö att vistas i för barn och unga. Rutiner finns för att skapa trivsel och för att förebygga och hantera hotfulla situationer. Rutiner för inrymning och utrymning vid allvarliga incidenter har dock inte övats.

4. Uppmärksamma barn och unga i behov av stöd

I den nya socialtjänstlagen, som trädde i kraft 1 juli 2025, framhålls vikten av tidiga och förebyggande insatser. Insatser kan genomföras på olika vis och en orosanmälan till socialtjänsten om misstanke att ett barn far illa behöver inte alltid vara det första steget i att uppmärksamma barn och unga i behov av stöd.

4.1 Samverkan för tidiga insatser

Det pågår ett utvecklingsarbete i de granskade stadsdelsnämnderna för att fånga upp barn och unga i behov av stöd, vilket kräver samarbete mellan olika aktörer. I Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd genomförs under hösten 2025 ett pilotprojekt för att etablera samverkansmetoden SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid). Arbetet syftar till att implementera förebyggande arbetsmetoder för att tidigt upptäcka och stötta barn och ungdomar i riskzon för kriminalitet eller missbruk. I Järva stadsdelsnämnd finns samverkansformen NAV, där fritidsgårdar, grundskola, socialtjänst och polisen ingår. Fritidsgårdarna i annan regi bjuds även in till detta, samt till samverkan avseende den operativa lägesbilden i Järva. I Järva finns även förebyggande arbetssätt för att fånga upp barn och unga i riskzon på fritidsgårdar i ett tidigt skede. Exempelvis uppges att det genomförs dialogmöten där socialtjänsten träffar vårdnadshavare, bland annat för att diskutera hur en meningsfull fritid för barn och unga kan skapas. Stadsdelens preventionssamordnare samordnar mötena och en arbetsgrupp utsedd av NAV ansvarar för planering och genomförandet. Hässelby-Vällingby och Järva är även med i samverkansnätverket KEKS, ett nationellt nätverk mellan olika kommuner och andra som ansvarar för och driver öppen ungdomsverksamhet.

Södermalm stadsdelsnämnd har inte motsvarande metod för samverkan, däremot uppges att samverkansformen SSPF är en prioriterad målsättning för stadsdelsnämnden att implementera under 2026. Det finns samarbete mellan fältassistenter och fritidsledare, både på fritidsgårdar i egen regi och på en av Fryshusets verksamheter, samt på en av stadsdelens hemgårdar. Däremot uppges att samverkansformen bör utvärderas för att säkerställa att den är effektiv. Motsvarande samarbete mellan fältassistenter och fritidsledare finns även i Järva och i Hässelby-Vällingby.

I de tre granskade stadsdelsnämnderna skickas veckovisa operativa lägesbilder ut till berörda verksamheter, däribland kommunala fritidsgårdar. Detta görs för att sprida information om hur situationen ser ut i olika områden i stadsdelarna.

4.2 Anmäla oro

Socialtjänstlagen föreskriver att anställda inom myndigheter vars verksamhet berör barn och unga är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om, eller misstänker att, ett barn far illa.

Granskade nämnder har rutiner inom fritidsgårdsverksamheten för att anmäla oro till socialtjänsten. I intervjuer uppges att det finns en systematik för att återkommande påminna om och diskutera rutiner för orosanmälan vid nyanställning och under personalmöten.

Exempelvis uppges av Järva och Södermalms stadsdelsnämnder att nyanställda fritidsledare informeras om anmälningsplikten vid oro för barn eller ungdom vid introduktion. Vidare uppger de tre stadsdelsnämnderna att socialtjänsten har anordnat informationsträffar där tillvägagångssätt för orosanmälningar har diskuterats. På Södermalm har fritidsgårdar i annan regi dock inte bjudits in vid dessa tillfällen. Mottagningsenheterna, som hanterar de orosanmälningar som kommer in till stadsdelsnämnden, beskriver att de ser möjligheter i att utveckla samarbetet med fritidsgårdarna för att säkerställa att anmälningsplikten följs. Exempelvis genom att rikta informationsinsatser om anmälningsplikten till fritidsledare som arbetar på fritidsgårdarna.

Ingen av stadsdelsnämnderna upprättar statistik över antalet orosanmälningar från fritidsgårdsverksamheten och det är heller inte möjligt att följa anmälningar stadsövergripande. Det beror på att det IT-stöd som finns för att registrera orosanmälningar inte har fritidsgård som en valbar kategori. I intervjuer uppges att fritidsgårdarna i samtliga granskade stadsdelsnämnder anmält oro vid misstanke om att barn far illa, om än i olika utsträckning. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd uppger att cirka 40 orosanmälningar hittills gjorts under 2025. Järva och Södermalm uppskattar antalet orosanmälningar till ett fåtal de senaste åren.

4.3 Revisionskontorets bedömning

Granskade stadsdelsnämnder har rutiner för att anmäla oro vid misstanke att barn far illa. Det är dock inte möjligt att bedöma i vilken utsträckning som rutinerna efterlevs. Det finns ingen statistik som kan användas för att göra en rimlighetsbedömning. Revisionskontoret ser ett behov av att stadsdelsnämnderna följer antalet orosanmälningar och vilken verksamhet som anmäler i syfte att identifiera behov av informations-/utbildningsinsatser om anmälningsplikten.

Revisionskontoret konstaterar att Järva och Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnder har metoder för lokal samverkan mellan fritidsgårdar, socialtjänst och polis. Motsvarande former för samverkan i Södermalms stadsdelsnämnd bör utvecklas.

5. Fritidsgårdar i annan regi

Både Södermalm och Järvas stadsdelsnämnder har fritidsgårdar som drivs i andra organisationers regi. Hässelby-Vällingby har endast fritidsgårdar i kommunal regi. Av fritidsgårdsstrategin framgår att fritidsgårdsverksamheter som har avtal med stadsdelsnämnderna ska följa samma styrning och förväntas därmed att följa strategin.

5.1 Södermalm

Södermalm stadsdelsnämnd har två verksamheter som utförs av stiftelsen Fryshuset; fritidsgårdarna Fryschillet och Maria Ungdomsklubb. Med Fryschillet har en ny överenskommelse slutits, som började gälla 1 juli 2025 inom ramen för Idéburet och offentligt partnerskap (IOP). Maria Ungdomsklubb har upphandlats och avtal tecknats för åren 2022–2027. Det finns också tre så kallade hemgårdar som drivs av ideella föreningar som årligen söker föreningsbidrag från stadsdelsnämnden. Hemgårdarna hade under 2024 ca 10 000 besökare. Sammanlagt besöker ca 22 000 barn och ungdomar fritidsgårdarna i annan regi på Södermalm årligen. De olika formerna som verksamheten bedrivs inom möjliggör uppföljning i olika utsträckning.

Verifieringen visar att vid överenskommelse, avtal eller av uppgifter som lämnas i ansökan om föreningsbidrag, ansvarar leverantören för att vid anställning kontrollera att personen i fråga inte förekommer i Polismyndighetens belastningsregister. Stadsdelsnämnden har i de flesta fall ställt frågor om kontrollen som en del av sin uppföljning, dock har Södermalm inte kontrollerat hemgårdarna.

Lagkravet om anmälningsskyldighet för barn och unga som riskerar att fara illa har förtydligats i handlingar avseende Fryshusets verksamheter. Stadsdelsnämnden har tagit del av stiftelsens rutiner för orosanmälan. Socialtjänstens mottagningsenhet har informerat Fryshusets anställda under hösten 2024 om anmälningsskyldigheten och vad som sker efter att en anmälan gjorts. Motsvarande förtydligande eller information har inte genomförts avseende hemgårdarna.

Granskningen visar att uppföljning av fritidsverksamheten genomförs och rapporteras i olika utsträckning till nämnden. Hemgårdarna rapporterar årligen en redogörelse till nämnden där de beskriver olika aktiviteter som genomförts under året. Aktiviteterna anordnas till barn och unga med syftet att skapa social gemenskap och öppna upp för kreativitet (exempelvis genom att erbjuda tillgång till musikstudio, replokal, kreativ verkstad eller matlagning). Hemgårdarna arbetar även med att främja fysisk aktivitet och gör olika utflykter. Granskningen visar att det ställs krav på hemgårdarna att

beskriva hur de jobbar med trygghetsfrågor när de ansöker om föreningsbidrag.

Avtalet med Maria Ungdomsklubb har följts upp löpande, och resultatet av uppföljningen rapporteras årligen till nämnden. Frågor som har följts upp avseende fritidsgården Maria ungdomsklubb är exempelvis hur de arbetar med utbildning och kompetensutveckling av befintlig personal. Det har även följts upp huruvida fritidsgården samverkar med aktörer som socialtjänst och polis.

Granskningen visar även att fritidsgården Fryschillets fritidsledare samarbetar med fältassistenter och personal i skolor, i syftet att fånga upp ungdomar i områden på Södermalm där förvaltningen bedömt att det finns särskilda behov av aktiviteter och stöd till barn och unga.

5.2 Järva

I Järva drivs tre av stadsdelsnämndens fritidsgårdar av en organisation som upphandlats. Avtal finns för åren 2025–2027. Cirka 22 000 barn och ungdomar besöker de tre fritidsgårdarna per år.

I avtalet finns krav på kontroll av registerutdrag vid anställning samt att orosanmälan ska göras vid misstanke om att barn far illa. Stadsdelsförvaltningen har tagit del av underlag som visar att organisationen säkerställer att kontroll av belastningsregister har genomförts på anställda vid nyanställning. Vidare har förvaltningen även tagit del av rutiner för orosanmälan, och de får återrapportering om i vilken utsträckning orosanmälningar görs.

Granskningen visar att uppföljning av verksamheten genomförs och rapporteras till aktuell nämnd. Den visar även att förvaltningen följer upp trygghetsrelaterade frågor. Exempelvis visar uppföljningen att de upphandlade fritidsgårdarna i Järva under 2025 har anslutit sig till fritidsnätverket KEKS, vilket innebär att de använder samma modell som de kommunala fritidsgårdarna i att följa upp besökarnas upplevelser av trygghet, bemötande och delaktighet.

Uppföljningen visar även att den upphandlade organisationen genomfört fem anställningar (varav en heltidsanställning) sedan år 2023, utan att förvaltningen fått någon information om detta i enlighet med upphandlat avtal. Åtgärder har vidtagits då förvaltningen tagit fram en rutin för att säkra förvaltningens delaktighet i framtida rekryteringsbeslut. Förvaltningen betonar även vikten av att den upphandlade verksamheten bör dokumentera personalmöten om arbetet mot hot och våld.

5.3 Revisionskontorets bedömning

Revisionskontoret bedömer att Södermalm och Järva stadsdelsnämnder behöver förbättra uppföljningen av fritidsgårdar som bedrivs i annan regi. Bland annat behöver nämnderna säkerställa att kontroller ur Polismyndighetens belastningsregister genomförs och dokumenteras. Vidare saknas information om medarbetarnas utbildningsnivå och kompetens för att förebygga och hantera hotfulla incidenter. Revisionskontoret anser att det är ett område som behöver utvecklas, då medarbetarna är centrala i att skapa trygga fritidsgårdar.

6. Utveckling av fritidsgårdarna

Fullmäktiges kvalitetsprogram anger att staden kontinuerligt ska arbeta med att förbättra verksamheten genom att planera, utföra, följa upp, analysera och åtgärda.

6.1 Utvecklingsplaner

I fritidsgårdsstrategin anges att varje stadsdelsnämnd årligen ska utarbeta en utvecklingsplan som beskriver hur dess fem målområden ska realiseras. Fritidsgårdarna ska enligt strategin arbeta med stärkandet av barn och unga, jämlikhet och jämställda uppväxtvillkor, ungas delaktighet och inflytande, kvalitativ och attraktiv verksamhet, samt fritidens egenvärde och skyddsfaktor. Det finns dock inga instruktioner i fritidsgårdsstrategin om hur utvecklingsplanerna ska följas upp, och stadsdelsnämnderna genomför inte heller någon dokumenterad uppföljning av utvecklingsplanerna.

Granskningen visar att stadsdelsnämnderna Hässelby-Vällingby, Järva och Södermalm har upprättat utvecklingsplaner för 2025 för fritidsgårdsverksamhet i egen regi. Av planerna framgår vad som planeras genomföras under året kopplat till respektive målområde i fritidsgårdsstrategin. Dock omfattar Järvas och Södermalms planer inte deras fritidsgårdsverksamheter med annan utförare.

Intervjuade uppger att delar av det arbete som beskrivs i utvecklingsplanerna även finns med i verksamhetsplaner för fritidsgårdsverksamheten. Det innebär att verksamhetsplaneringen för fritidsgårdsverksamheten delvis sker i två parallella processer. Verksamhetsplanerna följs upp genom stadens ordinarie årshjul för verksamhetsuppföljning.

I enlighet med fritidsgårdsstrategin tar kulturnämnden årligen fram en kvalitetsrapport. Rapporten överlämnas till stadsdelsnämnderna för kännedom. I rapporten ska framgångsfaktorer och gemensamma utmaningar identifieras och ett antal olika indikatorer ska följas upp. Innehållet i kvalitetsrapporten baseras enligt uppgift på den information som finns i stadsdelsnämndernas utvecklingsplaner, inrapporterad statistik gällande indikatorer samt från analysmöten med enhetschefer för fritidsgårdar och övriga löpande dialoger som förts under året. I den senaste kvalitetsrapporten för 2024 beskrivs bland annat att flera stadsdelsförvaltningar rapporterar att fritidsledare deltar i veckovisa möten med fältassistenter, väktare, trygghetsvårdar och polis. I rapporteringen följs även besökarnas upplevda trygghet, som uppmättes till över 90 procent i den mätning som genomfördes under hösten 2024. 2023 var motsvarande siffra något högre, 94 procent. Skillnaden är inte statistiskt säkerställt.

6.2 Revisionskontorets bedömning

Revisionskontoret bedömer att uppföljningen av fritidsgårdsverksamheten bör utvecklas. Kulturnämnden tar årligen fram en kvalitetsrapport där fritidsgårdsstrategin följs upp genom underlag från stadsdelsnämnderna. Underlaget från stadsdelarna inkluderar dock inte fritidsgårdsverksamhet som bedrivs i annan regi, vilket för Järva och Södermalms stadsdelsnämnder är en väsentlig del av verksamheten. Processen för att ta fram underlaget kan också förbättras genom att arbetet samordnas med ordinarie process för verksamhetsplanering.